

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В.Геруш
“ 25 ” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

“ПРОПЕДЕВТИКА ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ”

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 221 Стоматологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 2

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра терапевтичної стоматології
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри терапевтичної стоматології
23 червня 2020 року (протокол № 11).

Завідувач кафедри _____ Батіг В.М.
(підпис)

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін стоматологічного профілю
24 червня 2020 року (протокол № 5).

Голова предметної методичної
комісії _____ Кузник Н.Б.
(підпис)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	терапевтичної стоматології
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Табачнюк Наталія Василівна – асистент кафедри, кандидат медичних наук, tabachniuk.natalia@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/terapevtichnoyi-stomatologiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/bsmu.edu.ua/therapeutic-stomatology
E-mail	dentistry_ther@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Марка Вовчка 2
Контактний телефон	+38 (0372) 52-46-64

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Лекції	10
Практичні заняття	60
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Пропедевтика терапевтичної стоматології є підготовчим передклінічним курсом терапевтичної стоматології – дисципліни, методи якої спрямовані на збереження здоров'я зубів, органів і тканин порожнини рота, відновлення їх анатомічної форми та фізіологічної функції, запобігання стоматологічним хворобам терапевтичними методами без хірургічних втручань. Відповідно до примірного навчального плану додипломної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія», вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика терапевтичної стоматології» здійснюється студентами на 2-му році навчання в III та IV семестрах.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-ocziyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscopyliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Анатомія	терапевтична стоматологія
Нормальна фізіологія	ортопедична стоматологія
Гістологія	хірургічна стоматологія
Патологічна анатомія	
Патологічна фізіологія	
Топографічна анатомія, оперативна хірургія	
Біологія	
Фізика	
Хімія	
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	
Фармакологія та медична рецептура	

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка студента до роботи в клініці терапевтичної стоматології з лікування хвороб, пов'язаних з ушкодженням зубів, тканин пародонту та слизової оболонки порожнини рота.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: отримання теоретичних знань з клінічних особливостей анатомо-гістологічної будови зубів, тканин та органів порожнини рота, організації та обладнання стоматологічного кабінету, матеріалознавства в терапевтичній стоматології, способів та технік препарування та пломбування каріозних порожнин, етапів ендодонтичного лікування зубів та засвоєння основних мануальних навичок по окремим етапам лікування зубів – препарування, ендодонтичного втручання та пломбування каріозних порожнин, дефектів зубів та кореневих каналів на пластмасових чи природніх (видалених за медичними показаннями) моделях зубів («фантомах»).

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові (спеціальні) компетентності:

СК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.

СК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1.Знати:

- клінічні особливості будови зубів, пародонту, слизової оболонки та органів порожнини рота,
- теорії передачі больового імпульсу по твердих тканинах зуба,
- організацію та обладнання стоматологічного кабінету,
- призначення стоматологічного інструментарію,
- способи, принципи та етапи препарування каріозних порожнин різної локалізації,
- склад, властивості пломбувальних матеріалів, показання та методика їх використання,
- етапи та методики ендодонтичної обробки порожнини зуба та кореневих каналів,
- матеріали та методи пломбування кореневих каналів.

8.2. Уміти:

- користуватися стоматологічним інструментарієм, відповідно до призначення;
- визначати належність каріозних порожнин до певного класу за Блеком;
- препарувати каріозні порожнини I – V класів за Блеком різними способами, дотримуючись режиму та етапів препарування класичною та мінімально-інвазивними методиками;
- обирати відповідно до показань, готувати до використання пломбувальні матеріали для постійних та тимчасових пломб різних груп, лікувальних та ізолюючих прокладок;
- пломбувати каріозні порожнини I – V класів за Блеком матеріалами різних груп;
- поетапно проводити ендодонтичні маніпуляції: розкриття (трепанация) порожнини зуба, ампутація, екстирпація пульпи, видалення гнилого розпаду;
- користуватися ендодонтичним інструментарієм для ручної та машинної обробки кореневих каналів та проводити її різними методами;
- обирати матеріали для пломбування кореневих каналів в залежності від їх прохідності, ступеня інфікування, розташування;
- пломбувати кореневі канали різними техніками.

8.3. Демонструвати:

ПРН 3. Призначати та аналізувати лабораторне, функціональне та/або інструментальне обстеження (за списком 5) хворого на стоматологічне захворювання для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 15. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС) –

1 модуль «Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота та препарування каріозних порожнин. Пломбувальні матеріали та ендодонтія», який складається з чотирьох змістових модулів.

Змістовий модуль 1.

Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота.

Тема 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі.

Тема 2. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу.

Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба.

Тема 3. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи та періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.

Тема 4. Зубні формули. Ознаки зубів. Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.

Тема 5. Клінічні особливості будови премолярів та молярів верхньої та нижньої щелепи.

Змістовий модуль 2.

Препарування каріозних порожнин.

Тема 1. Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно-гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика. Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.

Тема 2. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля.

Тема 3. Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.

Тема 4. Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.

Тема 5. Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.

Тема 6. Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали. Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batesave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).

Змістовий модуль 3. Пломбувальні матеріали.

Тема 1. Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали : склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.

Тема 2. Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блеком.

Тема 3. Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Поняття контактного пункту, значення його порушення в патології пародонту. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.

Тема 4. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.

Тема 5. Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режимми світлового впливу.

Тема 6. Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення, кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.

Змістовий модуль 4. Ендодонтія.

Тема 1. Ендодонтія – її задачі та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій.

Тема 2. Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, іклів, премолярів та молярів.

Тема 3. Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанція) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи, видалення її розпаду: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка корневих каналів: види (ірігація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.

Тема 4. Інструментальна обробка корневих каналів: поняття римінгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу. Методи інструментальної обробки корневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення корневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.

Тема 5. Інструментальна обробка корневих каналів: поняття римінгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу. Методи інструментальної обробки корневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення корневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.

Тема 6. Матеріали для пломбування корневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування корневих каналів.

Тема 7. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування корневих каналів (силери): групи,

склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо.

Тема 8. Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних корневих каналах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Депофорез. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практ. заняття	Самост. робота
Модуль 1: Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота та препарування каріозних порожнин. Пломбувальні матеріали та ендодонтія				
- 4 кредити (120 год)				
Змістовий модуль 1				
Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота				
Тема 1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі. <i>Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби (самостійна робота).*</i>	6	2	2	1+1
Тема 2. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба. <i>Гістологія тканин зуба (самостійна робота).</i>	5		2	1+2
Тема 3. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції. <i>Анатомо-гістологічні та фізіологічні особливості будови органів та окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота (самостійна робота).</i>	5		2	1+2
Тема 4. Зубні формули. Ознаки зубів. Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.	3		2	1
Тема 5. Клінічні особливості будови премолярів та молярів верхньої та нижньої щелепи.	3		2	1
Контроль засвоєння змістового модуля № 1	4		2	2
Разом за змістовим модулем № 1	26	2	12	12

Змістовий модуль 2. Препарування каріозних порожнин				
Тема 1. Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно- гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика. Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.	3		2	1
Тема 2. Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля. <i>Принципи препарування каріозних порожнин (самостійна робота.)</i>	7		2	1+2
Тема 3. Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.	3		2	1
Тема 4. Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.	3		2	1
Тема 5. Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.	3		2	1
Тема 6. Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали. Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batecave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).	3		2	1
Контроль засвоєння змістового модуля 2.	4		2	2
Разом за змістовим модулем № 2	26	2	14	10

Змістовий модуль 3. Пломбувальні матеріали.

<p>Тема 1. Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.</p>	5	2	2	1
<p>Тема 2. Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блеком.</p>	3		2	1
<p>Тема 3. Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Поняття контактного пункту, значення його порушення в патології пародонту. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.</p>	3		2	1
<p>Тема 4. Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.</p>	3		2	1
<p>Тема 5. Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режими світлового впливу.</p> <p><i>Компомери, ормокери: склад, властивості, показання до використання (самостійна робота).</i></p>	4		2	1+1
<p>Тема 6. Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення, кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.</p>	4		2	1+1

Текучі пломбувальні матеріали: склад, позитивні властивості та недоліки, показання до використання (самотійна робота).				
Контроль засвоєння змістового модуля 3.	4		2	2
Разом за змістовим модулем № 3	26	2	14	10
Змістовий модуль 4. Ендодонтія				
Тема 1. Ендодонтія – її задачі та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій. <i>Інструменти для машинної обробки кореневих каналів: види наконечників, ендодонтичного інструментарію. Пристосування для видалення відламків інструментів з кореневих каналів (самотійна робота).</i>	7	2	2	1+2
Тема 2. Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, іклів, премолярів та молярів.	3		2	1
Тема 3. Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанация) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи, видалення її розпаду: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка кореневих каналів: види (ірігація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.	3		2	1
Тема 4. Інструментальна обробка кореневих каналів: поняття рими́нгу та файлі́нгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу. Методи інструментальної обробки кореневих каналів: “Step-back” та “Crown-down” техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення кореневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.	3		2	1
Тема 5. Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування кореневих каналів.	5		2	1
Тема 6. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів (силери): групи, склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо. <i>Сучасні технології пломбування кореневих каналів, загальна характеристика (самотійна робота).</i>	4		2	1+1
Тема 7. Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних кореневих каналах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Депофорез. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.	3	2	2	1
Контроль засвоєння змістового модуля 4.	4		2	2

Разом за змістовим модулем №4	32	2	16	12
Всього за 1-й модуль	110	10	56	44

10. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби. Клінічні особливості будови зубів верхньої та нижньої щелеп. Ознаки зубів. Зубні формули.	2
2.	Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи та принципи препарування каріозних порожнин. Етапи класичного препарування каріозних порожнин I – V класів за Блеком. Мінімально-інвазивні методики препарування. Поняття ергономіки в стоматології.	2
3.	Стоматологічні пломбувальні матеріали: класифікація, вимоги. Тимчасові пломбувальні матеріали: склад, властивості. Лікувальні прокладки: групи, механізм дії. Сучасні пломбувальні матеріали для постійних пломб (цементи, амальгами, композитні матеріали): склад, властивості, показання та методика застосування.	2
4.	Ендодонтія: визначення, Клінічні особливості будови порожнини та кореневих каналів зубів різних груп. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, призначення, правила використання. Стандарти ISO. Етапи та методи ендодонтичного лікування зубів: розкриття порожнини зуба (трепанція), ампутація, екстирпація пульпи, видалення путридних мас. Способи інструментальної та медикаментозної обробки кореневих каналів. Особливості ендодонтичного втручання при непрохідних кореневих каналах.	2
5.	Пломбування кореневих каналів. Матеріали для пломбування кореневих каналів: силери різних груп, їх властивості, показання до використання. Філери та інструменти для obturaції кореневих каналів. Техніки пломбування кореневих каналів (центрального штифта, латеральної конденсації тощо). Помилки та ускладнення.	2

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота та препарування каріозних порожнин. Пломбувальні матеріали та ендодонтія		
<i>Змістовий модуль 1. Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота</i>		
1.	Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи. Будова зуба: топографія тканин і утворень зуба. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі.	2
2.	Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину, цементу. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба.	2
3.	Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи та періодонту. Вікові зміни в них. Поняття пародонту, його функції. Слина, ротова рідина: склад, властивості, функції.	2
4.	Зубні формули. Ознаки зубів. Клінічні особливості будови різців та ікол верхньої та нижньої щелепи.	2
5.	Клінічні особливості будови премолярів та молярів верхньої та нижньої щелепи.	2
6.	Контроль засвоєння змістового модуля № 1	2

Змістовий модуль 2. Препарування каріозних порожнин		
7.	Оснащення стоматологічного кабінету. Санітарно-гігієнічні вимоги до його організації. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків. Поняття ергономіки в стоматології. Техніка безпеки роботи. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика. Види стоматологічних наконечників, борів. Стоматологічний інструментарій, його призначення, методика роботи у дзеркальному відображенні.	2
8	Класифікація каріозних порожнин за Блеком. Способи препарування каріозних порожнин. Методи ізоляції операційного поля.	2
9.	Етапи препарування каріозних порожнин. Техніка класичного препарування каріозних порожнин I та V класу за Блеком.	2
10.	Класична техніка препарування каріозних порожнин II класу за Блеком.	2
11.	Класична техніка препарування каріозних порожнин III та IV класу за Блеком.	2
12.	Особливості препарування каріозних порожнин під сучасні композиційні матеріали. Мінімально-інвазивні техніки препарування (тунельне препарування, slot-препарування, batescave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).	2
13.	Контроль засвоєння змістового модуля 2.	2
Змістовий модуль 3. Пломбувальні матеріали		
14.	Пломбувальні матеріали. Класифікація. Вимоги до них. Тимчасові пломбувальні матеріали : склад, властивості. Поняття тимчасової пломби та герметичної пов'язки. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.	2
15.	Стоматологічні цементи, їх класифікація. Цинк-фосфатні, силікатні та силіко-фосфатні цементи: склад, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Ізоляція пульпи: поняття, види. Накладання ізоляційних прокладок в каріозні порожнини I-V класів за Блеком.	2
16.	Склоіономерні цементи: класифікація, склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання до застосування. Поняття контактного пункту, значення його порушення в патології пародонту. Стоматологічні аксесуари для його відновлення. Шліфування та полірування пломб: інструменти, засоби, методика. Поняття постбондингу.	2
17.	Срібна та мідна амальгами: склад, властивості, позитивні та негативні якості, показання та правила застосування. Особливості шліфування та полірування пломби.	2
18.	Композиційні матеріали: класифікація, склад. Матеріали хімічного та фотополімерного способу затвердіння: позитивні та негативні якості, показання до використання, методика застосування. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режим світлового впливу.	2
19.	Адгезія: поняття, види. Адгезивні системи: склад, принцип взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування. Кислотне травлення, кондиціонування: мета, методика, помилки та ускладнення. Стандартна техніка роботи з композиційними матеріалами хімічного і світлового способів твердіння.	2
20.	Контроль засвоєння змістового модуля 3.	2
Змістовий модуль 4. Ендодонтія		
21.	Ендодонтія – її задачі та цілі. Ендодонтичний інструментарій: класифікація, різновидність, призначення, правила застосування. Стандарти ISO. Оптичні системи для ендодонтичних маніпуляцій.	2
22.	Клінічні особливості будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, іклів, премолярів та молярів.	2

23.	Етапи ендодонтичного лікування зуба: розкриття (трепанція) порожнин зубів різних груп, накладання девіталізуючих речовин. Ампутація, екстирпація пульпи, видалення її розпаду: інструментарій, техніка виконання, можливі ускладнення. Медикаментозна обробка кореневих каналів: види (ірігація, аплікація, тимчасова obturaція), групи та механізм дії лікарських засобів. Поняття герметичної, напівгерметичної, пухкої пов'язки.	2
24.	Інструментальна обробка кореневих каналів: поняття рими́нгу та файлінгу. Методи визначення робочої довжини кореневого каналу. Методи інструментальної обробки кореневих каналів: "Step-back" та "Crown-down" техніки, тощо. Обробка каналів із використанням ротаційних інструментів. Медикаментозні засоби для хімічного розширення кореневих каналів. Підготовка каналів до пломбування.	2
25.	Матеріали для пломбування кореневих каналів. Силери та філери: поняття, класифікація. Пластичні нетвердіючі пасти: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика тимчасового пломбування кореневих каналів.	2
26.	Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневих каналів (силери): групи, склад, властивості, показання до застосування. Техніки пломбування кореневих каналів: центрального штифта, латеральної конденсації тощо.	2
27.	Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних кореневих каналах. Муміфікація та імпрегнація. Задачі та цілі. Речовини для їх проведення. Депофорез. Помилки та ускладнення. Особливості препарування та пломбування зруйнованих коронок вітальних та депульпованих зубів, нетипових каріозних порожнин. Види штифтових конструкцій.	2
28.	Контроль засвоєння змістового модуля 4.	2
29-30.	Підсумковий контроль модуля 1.	4

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота студентів передбачає:

- опрацювання тем, які не входять до тем аудиторних занять;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до контролю змістових модулів та підсумкових модульних контролів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1: Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота та препарування каріозних порожнин. Пломбувальні матеріали та ендодонтія		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	24
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:	
	<i>1. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби.</i>	1
	<i>2. Гістологія тканин зуба.</i>	2
	<i>3. Анатомо-гістологічні та фізіологічні особливості будови органів та окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота.</i>	2
	<i>4. Принципи препарування каріозних порожнин.</i>	2
	<i>5. Композити, ормокери: склад, властивості, показання до використання. Техніка клінічного застосування.</i>	1
	<i>6. Текучі пломбувальні матеріали: склад, позитивні властивості та недоліки, показання до використання.</i>	1
	<i>7. Інструменти для машинної обробки кореневих каналів: види наконечників, ендодонтичного інструментарію. Пристосування для видалення відламків</i>	2

	<i>інструментів з корневих каналів.</i>	
	<i>8. Сучасні технології пломбування корневих каналів, загальна характеристика.</i>	1
3.	Підготовка до контролю засвоєння змістових модулів – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	8
4.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
	Всього за модуль 1	50

13. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Підготовка фантомів з видаленими натуральними зубами для препарування каріозних порожнин та ендодонтичної роботи.
2. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, таблиць, препаратів тощо).
3. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
4. Участь у конкурсах професійної майстерності, фахових студентських олімпіадах з дисципліни.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 1 «Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота»

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології як передклінічний курс терапевтичної стоматології: поняття, мета та завдання, розділи.
2. Історичні етапи розвитку терапевтичної стоматології. Внесок вчених України в її становлення.
3. Етика і деонтологія в стоматології. Ятрогенні хвороби.
4. Топографія тканин і утворень зуба.
5. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови емалі.
6. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови дентину. Поняття первинного, вторинного та третинного дентину, особливості його утворення.
7. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови цементу.
8. Поняття структурної та функціональної резистентності твердих тканин зуба.
9. Теорії передачі больового імпульсу по твердим тканинам зуба.
10. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови пульпи, її функції.
11. Клінічні особливості анатомо-гістологічної будови періодонту. Зміни, пов'язані з віком та патологічним процесом. Поняття пародонту, його функції.
12. Слинка, ротова рідина: склад, властивості, функції.
13. Зубні формули: квадратно-цифрова система Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (BOO3).
14. Прикмети зубів: кута коронки, кривизни коронки, відхилення кореня, контактних поверхонь.
15. Клінічні особливості будови різців верхньої та нижньої щелеп.
16. Клінічні особливості будови премолярів верхньої та нижньої щелеп.
17. Клінічні особливості будови молярів верхньої та нижньої щелеп.
18. Анатомо-фізіологічні особливості будови окремих ділянок слизової оболонки порожнини рота: губ, щок, ясен, дна порожнини рота, перехідних складок, твердого та м'якого піднебіння, язика.

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 2 «Препарування каріозних порожнин»

1. Організація та обладнання стоматологічного кабінету: гігієнічні та ергономічні вимоги.
2. Ергономіка в стоматології. Компанування стоматологічного обладнання за організації роботи «в чотири руки».
3. Техніка безпеки робочого місця лікаря-стоматолога (студента).
4. Професійні захворювання лікаря-стоматолога, їх профілактика.
5. Види бормашин. Стоматологічна установка: будова, призначення складових блоків.
6. Стоматологічний інструментарій для обстеження та лікування хворого, призначення та особливості застосування. Види стоматологічних наконечників.
7. Інструментарій для препарування та пломбування каріозних порожнин. Стоматологічні бори: різновидність, розміри, матеріали для їх виготовлення.
8. Класифікація каріозних порожнин за Блеком, варіанти локалізації їх для кожного класу, атипові каріозні порожнини.
9. Способи препарування: механічний, хіміко – механічний, пневмокінетичний, водно-абразивний, акустичний, лазерний.
10. Принципи препарування: анестезіологічний, біологічної доцільності, технічної раціональності та ретенції, візуалізації та зручності роботи, створення умов для естетичного відновлення зуба, збереження цілісності сусідніх зубів та тканин пародонту.
11. Причини виникнення болю при препаруванні та способи їх усунення. Поняття режиму препарування.
12. Етапи препарування каріозних порожнин, їх особливості та інструментарій.
13. Особливості препарування каріозних порожнин 1 та 5 класу за Блеком.
14. Особливості препарування каріозних порожнин 2 класу за Блеком в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
15. Особливості препарування каріозних порожнин 3 класу за Блеком в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
16. Особливості препарування каріозних порожнин 4 класу за Блеком в залежності від локалізації, наявності чи відсутності сусіднього зуба.
17. Особливості препарування під сучасні композиційні матеріали.
18. Мінімально-інвазивні методики препарування (М.І.-терапія): характеристика концепції, види, показання.
19. Тунельне препарування: види, показання, особливості проведення. Можливі ускладнення.
20. Batecave та Slot-препарування: суть, показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
21. ART-методика (неінвазійна): показання, особливості проведення, переваги та недоліки.
22. Мікропрепарування: суть, показання, методика, інструменти.

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 3 «Пломбувальні матеріали»

1. Класифікація пломбувальних матеріалів.
2. Матеріали для тимчасових пломб та герметичних пов'язок. Вимоги до них. Склад, властивості, особливості приготування та використання.
3. Тимчасова пломба та герметична пов'язка. Визначення. Методика накладання.
4. Лікувальні прокладки: групи, склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
5. Класифікація стоматологічних цементів.
6. Фосфат-цемент: склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування.
7. Ізоляція пульпи: поняття. Види ізоляційних прокладок: лайнерна та базисна. Матеріали для ізоляції пульпи: склад, властивості, показання до застосування, методика накладання.
8. Силіко-фосфатні стоматологічні цементы, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
9. Силікатні стоматологічні цементы, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.

10. Склоіномірні цементи, їх склад, властивості, показання до застосування, техніка замішування та пломбування.
11. Поняття контактного пункту при пломбування каріозної порожнини, значення його в патології пародонту, методи відновлення, вибір пломбувального матеріалу.
12. Срібна амальгама: склад, позитивні та негативні якості, техніка замішування та пломбування, шліфовка та поліровка пломби.
13. Класифікація композиційних пломбувальних матеріалів. Склад та властивості, показання до застосування.
14. Макронаповнені композиційні пломбувальні матеріали: характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
15. Мікронаповнені і гібридні композиційні пломбувальні матеріали: порівняльна характеристика, показання, техніка пломбування, особливості шліфовки та поліровки пломби.
16. Фотополімеризатори: призначення, види, фізико-технічні характеристики. Техніка безпеки роботи з ними. Режимы світлового впливу.
17. Компомери: склад, властивості, показання до використання.
18. Ормокери: склад, властивості, показання до використання.
19. Текучі пломбувальні матеріали: склад, позитивні властивості та недоліки, показання до використання.
20. Протравлювання (кондиціонування): мета, засоби і методика проведення. Можливі помилки та ускладнення.
21. Адгезія: поняття, види. Покоління адгезивних систем. Принципи взаємодії з тканинами зуба, техніка застосування.
22. Механізм адгезії композиційних пломбувальних матеріалів хімічного затвердіння.
23. Поняття змазаного шару, гібридної зони, колапсу колагенових волокон.
24. Характеристика адгезивних систем 5 та 6 покоління. Особливості застосування.

Перелік теоретичних питань до змістового модуля № 4 «Ендодонтія»

1. Ендодонтія, визначення. Топографо-анатомічні ендодонтичні терміни та маніпуляції.
2. Сучасний ендодонтичний інструментарій для очищення, розширення та пломбування корневих каналів: класифікація, призначення, правила застосування. Стандарти ISO.
3. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів різців верхньої та нижньої щелеп.
4. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів іклів верхньої та нижньої щелеп.
5. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів премолярів верхньої та нижньої щелеп.
6. Анатомо-топографічні особливості будови порожнини зуба та корневих каналів молярів верхньої та нижньої щелеп.
7. Трепанация коронок різців: показання, особливості, етапи, техніка, інструментарій, помилки та ускладнення.
8. Трепанация коронок ікол: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
9. Трепанация коронок премолярів: показання, техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
10. Трепанация коронок молярів: техніка виконання, інструментарій, помилки та ускладнення.
11. Методика накладення девіталізуючої пасти: інструментарій, лікарські речовини, помилки та ускладнення. Поняття герметичної пов'язки.
12. Ампутація, екстирпація та видалення розпаду пульпи: інструментарій, особливості проведення. Можливі помилки та ускладнення.
13. Препарування корневих каналів: механічна обробка корневих каналів методиками «Step-back», «Crown – down».

14. Препарування кореневих каналів. Інструменти для машинної обробки кореневих каналів: види наконечників, ендодонтичного інструментарію. Пристосування для видалення відламків інструментів з кореневих каналів.
15. Медикаментозна обробка кореневих каналів: інструментарій, лікарські речовини, методики.
16. Хімічне розширення кореневих каналів: медикаментозні засоби, особливості проведення. Можливі ускладнення. Підготовка каналів до пломбування.
17. Матеріали для пломбування кореневих каналів: силери, філери. Вимоги до них, порівняльна характеристика.
18. Нетвердіючі пломбувальні матеріали для кореневих каналів, антимікробні та протизапальні пасти: показання до застосування, методика та етапи пломбування.
19. Пластичні твердіючі матеріали для пломбування кореневого каналу (силери): групи, склад, позитивні та негативні якості, показання до використання.
20. Тверді матеріали (філери) для пломбування кореневих каналів. Їх різновиди, позитивні та негативні аспекти.
21. Пломбування кореневих каналів технікою центрального штифта: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
22. Пломбування кореневих каналів технікою латеральної конденсації гутаперчі: показання, методика, позитивні якості, недоліки.
23. Сучасні технології пломбування кореневих каналів (системи «Термофіл», «Квікфіл» тощо: загальна характеристика.
24. Особливості ендодонтичного втручання при інструментально недоступних кореневих каналах. Муміфікація та імпрегнація: показання, медикаментозні речовини для їх проведення, методики. Можливі ускладнення.
25. Депофорез: показання до проведення, методика, можливі ускладнення.
26. Особливості препарування та пломбування зруйнованих вітальних та девітальних зубів, нетипових каріозних порожнин. Парапульпарні та всерединоканальні штифтові конструкції: їх види, призначення.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 1 «Клінічні особливості будови зубів, тканин та органів порожнини рота»

1. Схематично зобразити зуб. Позначити анатомічні та гістологічні утворення та тканини на схемі зуба.
2. Записувати зубні формули: квадратно-цифровою системою Zsigmondy (клінічна формула), FDI – ISO, 1971 (BOO3).
3. Намалювати (виліпити з пластиліну) різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелеп, враховуючи анатомічні особливості будови коронки та коренів.
4. За прикметами, клініко-анатомічними особливостями розрізнити різці, ікла, премоляри, моляри верхньої та нижньої щелепи.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 2 «Препарування каріозних порожнин»

1. Обладнати стоматологічний кабінет відповідно до санітарно-гігієнічних вимог. Організувати роботу «в чотири руки».
2. Розрізнити і вміти користуватися стоматологічним інструментарієм (в т.ч. у дзеркальному відображенні).
3. Обрати наконечник, бори та інструменти для проведення різних етапів препарування.
4. Ізолювати операційне поле різними методами.
5. Дотримуватись режиму препарування при роботі на фантомах.
6. Препарувати класичною технікою каріозні порожнини I – V класів за Блеком різної локалізації на фантомах.

7. Препарувати каріозні порожнини під композиційні матеріали.
8. Препарувати на фантомах каріозні порожнини мінімально-інвазивними техніками відповідно до показань (тунельне препарування, slot-препарування, batesave-препарування, мікропрепарування, ART-методика).

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 3 «Пломбувальні матеріали»

1. Приготувати та накласти пломбувальний матеріал для тимчасової пломби чи герметичної пов'язки.
2. Приготувати та накласти лікувальну пасту та тимчасову пломбу.
3. Приготувати та накласти цинк-фосфатний цемент в якості ізолюючої прокладки в каріозні порожнини різних класів за Блеком, тимчасової пломби.
4. Приготувати та накласти силікатний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
5. Приготувати та накласти силікофосфатний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
6. Провести кондиціювання емалі, приготувати та накласти склоіономерний цемент як постійну пломбу в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
7. Відновити контактний пункт в каріозних порожнинах 2-4 класів за Блеком.
8. Шліфувати та полірувати пломби з різних пломбувальних матеріалів.
9. Приготувати та накласти постійну пломбу зі срібної амальгами в каріозні порожнини відповідного класу за Блеком на фантомі.
10. Провести протравлювання емалі, підготувати та нанести адгезив, замішати та накласти постійну пломбу з композиційного матеріалу хімічного способу твердіння в каріозні порожнини на фантомі.
11. Провести протравлювання, підготувати та нанести адгезив, накласти композиційну пломбу фотополімерного способу твердіння у каріозні порожнини 3, 4, 5 класу за Блеком. Провести направлену полімеризацію, обравши режим світлового впливу.
12. Провести підготовку фісур (мікропрепарування) до енамолопластики чи герметизації склоіономерним цементом чи текучим композиційним матеріалом.

Перелік практичних завдань до змістового модуля № 4 «Ендодонтія»

1. Розрізнити за видами, будовою, призначенням ендодонтичний інструментарій.
2. Провести трепанацію коронок різців, ікол, премолярів, молярів верхньої та нижньої щелеп.
3. Накласти девіталізуючу пасту та герметичну пов'язку.
4. Препарувати порожнини зубів різних груп на фантомах чи видалених зубах.
5. Провести розширення устів кореневих каналів.
6. Провести ампутацію, екстирпацію пульпи.
7. Провести видалення путридного розпаду пульпи з кореневого каналу.
8. Провести медикаментозну обробку кореневого каналу (іригація та аплікація) та накласти герметичну пов'язку.
9. Провести інструментальну обробку кореневих каналів «Step-back» технікою.
10. Провести інструментальну обробку кореневих каналів «Crown-down» технікою.
11. Провести хімічне розширення кореневого каналу.
12. Провести препарування кореневого каналу ротаційними ендодонтичними інструментами.
13. Підготувати кореневий канал до пломбування.
14. Приготувати пластичну нетвердіючу пасту та провести тимчасове пломбування кореневого каналу.
15. Обрати за призначенням та приготувати пластичний твердіючий матеріал (силер) для постійного пломбування кореневого каналу.
16. Запломбувати кореневий канал силерами різних груп.
17. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом центрального штифта.

18. Запломбувати кореневий канал за допомогою силера та гутаперчі методом холодної латеральної конденсації.
19. Провести обробку інструментально непрохідного кореневого каналу (імпрегнація резорцин-формаліном).
20. Провести сріблення кореневого каналу.
21. Провести депофорез гідроксидом міді-кальцію.
22. Провести препарування атипових каріозних порожнин.
23. Провести підготовку та фіксацію всерединоканальних штифтових конструкцій.
24. Провести підготовку та фіксацію парапульпарних штифтових конструкцій.
25. Відновити пломбувальними матеріалами атипові каріозні порожнини.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді: **поточного контролю**, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу; **тематичного контролю (контроль засвоєння змістових модулів)**, відповідно конкретним цілям змістових модулів, **підсумкового** модульного контролю — слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з кожного модуля навчальної дисципліни шляхом тестування, контролю теоретичних знань та практичних навичок. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль; розв'язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь відповідно до переліку практичних навичок до кожного заняття;

Оцінювання поточної навчальної діяльності: при засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-х бальною традиційною шкалою, вкінці модуля підраховується середня оцінка, яка конвертується у бали.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента складає **120 балів**.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при захисті реферату та при підсумковому модульному контролі.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт та відвідали усі передбачувані навчальною робочою програмою з дисципліни аудиторні заняття та одержали з них позитивні оцінки («5», «4», «3»), та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який із поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Форми контролю і система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005).

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінка підсумкового модульного контролю (у балах), що виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни і відображається за 200-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні всіх тем модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінювання поточної навчальної діяльності:

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для даної дисципліни. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною розробкою до теми. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Кількість оцінювальних тем	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
				Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
				«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль 1 120/4	4 (№№ 1-4)	30	28	4	3	2,5	0	8	70

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів**.

112 балів (максимальна кількість балів на практичних заняттях)

28×4=112 +8 балів=120балів.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Наприклад: *2,5 бали x 28 тем = 70 балів.*

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентіві лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань дорівнює 8 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час

поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.**

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Базова

1. Пропедевтика терапевтичної стоматології [Текст]: підруч. для студ. стом. факул. вищ. навч. закл. МОЗ України / Марченко І.Я., Назаренко З.Ю., Павленко С.А. та ін.; під заг. ред. Ткаченко І.М.; ВДНЗУ «УМСА» – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2016 р. – 439с.
2. Терапевтична стоматологія: Підручник для студентів стоматологічного факультету вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / За ред. Анатолія Ніколішина – Вид.2-ге, виправлене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 680 с.
3. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс) / А.В. Борисенко, Л.Ф. Сідельнікова, М.Ю. Антоненко, Ю.Г. Коленко, О.О. Шекера. – Київ, 2011. – 512 с. – Бібліогр.: С. 510 – 512.
4. Терапевтична стоматологія: підручник у 4 т. Фантомний курс / [М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун та ін.] / За редакцією А.В. Борисенка. – Т 1. – К.: Медицина, 2009. – 400 с.

19.2. Допоміжна

1. Батіг В.М. Систематизоване викладення змісту навчальної дисципліни «Терапевтична стоматологія». Навчальний посібник. / В.М.Батіг, В.І.Струк. – Чернівці. – 2016. – 227 с.
1. Беєр Р., Бауман М.А., Кіельбаса А.М. Ілюстрований довідник з ендодонтії / За ред. А.В.Борисенко. – М.: МЕДпресс-информ, 2008. – 240 с.
2. Биденко Н.В. Стеклоиономерные цементы в стоматологии / Н.В. Биденко. – К.: Книга плюс, 1999. — 120 с.
3. Борисенко А.В. Карієс зубів /А.В.Борисенко. – К.: Книга плюс, 2002. – 629с.
4. Борисенко А.В. Композиционные пломбировочные материалы / А.В. Борисенко – К.: Книга плюс, 1998. – 160 с.
5. Борисенко А. В. Секреты лечения кариеса и реставрации зубов / А. В. Борисенко. - М. : Книга плюс, 2005. - 528 с.
6. Борисенко А.В., Неспрядько В.П. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы в стоматологии. – Киев: Книга-плюс, 2002. – 224 с.
7. Данилевский Н.Ф., Борисенко А.В., Политун А.М., Сидельникова Л.Ф., Несин А.Ф. Терапевтическая стоматология: Учебник; В 4 т. – Пропедевтика терапевтической стоматологии. – Киев: Медицина, 2011. – 400 с.
8. Донский Г.И. Современные пломбировочные материалы / Г.И. Донский, Ю.Н. Паламарчук. – Донецк, 1998. – 126 с.
9. Клинические аспекты современной эндодонтии / А.П. Педорез, Г.И. Донский, В.Н. Шабанов, С.И. Максютенко. – Донецк, 1999. – 290 с.
10. Ковальов Є.В. Обстеження хворого та діагностика одонтопатології в клініці терапевтичної стоматології: навчальний посібник / Є.В. Ковальов, І.Я. Марченко, М.А. Шундрік. – Полтава, 2005. – 126 с.
11. Ковальов Є.В. Періодонтит: навчальний посібник / Є.В. Ковальов, М.А. Шундрік, І.Я. Марченко. – Полтава, 2004. – 161 с.
12. Ковальов Є.В. Пульпіт. Патоморфологія. Клініка. Лікування: учбов. посібник / Є.В. Ковальов, В.М. Петрушанко, А.І. Сидорова. – Полтава, 1998. – 119 с.

13. Ковальов Е.В. Воспаление периодонта. Учебное пособие по терапевтической стоматологии / Е.В. Ковалева, М.А. Шундрик, И.Я. Марченко. – Полтава: Дивосвіт, 2006. – 172 с.
14. Луцкая И.К. Принципы эстетической стоматологии / И.К.Луцкая. – М.: Медицинская литература, 2012. – 212 с.
15. Ломиашвили Л.М., Аюпова Л.Г. Художественное моделирование и реставрация зубов. – М.: Медицинская книга, 2004. – 252 с.: ил.
16. Магид Е.А. Фантомный курс терапевтической стоматологии: [атлас] / Е.А. Магид, П.А. Мухин, Е.Е. Маслак; под ред. Ю.М. Максимовского. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Медицина, 1996. – 304 с.
17. Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля. Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 240 с.: Іл.
18. Николаев А. И. Препарирование кариозных полостей: современные инструменты, методики, критерии качества / А. И. Николаев. - М. : МЕДпресс-информ, 2006. - 208 с.
19. Николаев А. И. Фантомный курс терапевтической стоматологии / А. И. Николаев, Л. М. Цепов. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 432 с.
20. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология: [учеб. пособ.] / Николаев А.И., Цепов Л.М. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 924 с.
21. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология: учебное пособие / А.И. Николаев, Л.М. Цепов. – 8-е изд., доп. и перераб. – М.: МЕДпрессинформ, 2008. – 960 с.
22. Николишин А.К. Восстановление (реставрация) и пломбирование зубов современными материалами и технологиями / А.К. Николишин. – Полтава, 2001.– 176 с.
23. Николишин А.К. Современная эндодонтия практического врача / А.К. Николишин. – Полтава: Дивосвіт, 2017. - 232 с.
24. Николишин А.К. Современные композиционные пломбировочные материалы / А.К. Николишин.– Полтава, 1996. – 56 с.
25. Педорец А.П. Предсказуемая эндодонтия / А.П. Педорец, А.Г. Пиляев, Н.А. Педорец. – Донецк: Норд-Пресс. – 2006. – 364 с.
26. Петрикас А.Ж. Пульпэктомия / А.Ж. Петрикас.– Тверь, 2000.– 368 с.
27. Практикум з терапевтичної стоматології (фантомний курс): навчальний посібник / [М.Ф. Данилевський, А.П. Грохольський, А.М. Політун та ін.] / За ред. М.Ф. Данилевського. – Львів: Світ, 1993. – 184 с.
28. Семиотика одонтопатологии [Текст]: учеб.-метод. пос. / Марченко И.Я., Шундрик М.А., Назаренко З.Ю.; под ред. Е.В. Ковалева; ВГУЗУ «УМСА». – Полтава: ООО «АСМИ», 2015. – 201с.
29. Терапевтическая стоматология: учебник в 4 т. Кариес. Пульпит. Периодонтит. Ротовой сепсис / [Н.Ф. Данилевский, А.В. Борисенко, А.М. Политун и др.] / За редакцией А.В. Борисенко. – Т. 2. – К.: Медицина, 2010. – 544 с.
30. Терапевтична стоматологія: підручник у 2 т. / [А.К. Ніколішин, В.М. Ждан, А.В. Борисенко та ін.] / За редакцією А.К. Ніколішина. – Т.1. – Вид. 2. – Полтава: Дивосвіт, 2007. – 392 с.
31. Терапевтична стоматологія: обладнання та інструментарій: навчальний посібник / В.І. Герелюк, Н.В. Нейко, В.В. Материнський, О.П. Кобрин. – Івано-Франківськ, 2002. – 95 с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. <http://nashol.com/2011041354397/propedevtika-stomatologicheskikh>
2. zabolevanii-skorikova-l-a-volkov-v-a-bajenova-n-p.html
3. <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika>
4. stomatologicheskikh-zabolevaniy-skorikova.html
5. http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8.
6. <http://www.stomatkniga.ru/index.php?start=48>.
7. http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html.

8. <http://www.mosdental.ru/Pages/Page28.1.html>.
9. <http://ru.bookos.org/g/%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F>.
10. <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>
11. <http://knigi.tr200.net/f.php?f=%EF%F0%EE%EF%E5%E4%E5%E2%F2%E8%EA%E0+%F2%E5%F0%E0%EF%E5%E2%F2%E8%F7%E5%F1%EA%EE%E9+%F1%F2%EE%EC%E0%F2%EE%EB%EE%E3%E8%E8&p=0>
12. http://mirknig.com/knigi/nauka_ucheba/1181309066-terapevticheskaya-stomatologiya-uchebnik.html

5. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Батіг Віктор Маркіянович – завідувач кафедри терапевтичної стоматології, доцент, к. мед.н.
2. Остафійчук Маріанна Олександрівна – асистент кафедри терапевтичної стоматології, к. мед.н.

